

Riksrättens dom, i anledning af det
åtal, som rikets ständers
justitiæ-ombudsman ... L.A.
Mannerheim, efter rikets ständers
constitutionsutskotts förordnande,
anställt och utfört emot statsrådet ... f

1818

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Riksrättens

jurid. Sv.
Rättsg. handl.
Hist. polit.
(Bz)

1700-1829

Dom, i anledning af det åtal, som Rikets Ständers Justitiæ-Ombudsman, Commendeuren med Stora Korsfset af Kongl. Maj:ts Wafsa Orden, Juris Doctoren, Högvälborne Herr Friherre L. A. Mannerheim, efter Rikets Ständers ConstitutionsUtkotts förordnande, anställt och utfört emot StatsRådet, Tillförordnade ÖfverStåthållaren, Tjenstgörande GeneralAdjutanten för Flottorne, Riddaren och Commendeuren af Kongl. Maj:ts Orden, Riddaren af Kongl. Svärds Ordens Stora Korfs, Andra Clasfen, Högvälborne Herr Friherre Olof Rudolph Cederström, i afseende på de, till Befälhafvarne för en af Kongl. Maj:t anbefalld KustbevakningsExpedition, af bemalte Herr Friherre, i egenkap af GeneralAdjutant för Flottorne, den 8. April 1817, utfärdade Ordres; i hvilket ämne Parterne inför Riksrätten skriftväxlat och jemväl blifvit mundteligen hörde; Gifven och utfärdad uti Stockholm den 30 Julii 1818.

Riksrätten har af Handlingarne i detta Mål inhämtat, att sedan verkställighet af en nödig pröfvad SjöExpedition blifvit af Kongl. Maj:t anbefalld, till Kustbevakning emot införel i Riket af förbudne varor, StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederström, i egenkap af Konungens Rådgifvare i Commandomål, efter underdånig föredragning den 8 April 1817, utfärdat Instruction för Befälhafvaren vid nämnde Expedition, af innehåll, bland annat: att BevakningsCheferne borde låta visitera alla anträffande, ifrån utrikes orter kommande större eller mindre Svenska HandelsFartyg eller Båtar, som voro destinerade till Svenska hamnar, och om derå

funnes contraband eller sådana perfedlar, hvilka icke blifvit upptagne på Fartygets märkrulla eller Certepartie, eller som kunde anses tillhöra Skeppets provision, dem då i beslag taga: Att det vore Chefen tillåtet, der det pröfvades nödigt, antingen beslag skett eller ej, att på Svenska visiterade Fartyg embarquera en UnderOfficer eller en pålitlig man af sin besättning, att vara följaktig till första Svenska Tull- eller Lotsplats; och att på sådana i öppna Sjön anträffande Fartyg, som voro destinerade till Svensk hamn och befunnos medföra förbudna Varor, BevakningsChefen ägde rättighet att förségla luckorne och Fartyget med pålitligt folk bemanna samt till närmaste Stapelstad affända och under behörig Domstol ställa: i anledning häraf har ÖfversteLieutenanten och Riddaren af Kongl. Maj:ts SvärdsOrden, H. Blomstedt, som med den honom anförtrodde KustbevakningsEscadre vid Höganäs anträffat ett från London ankommande, till Stockholm destineradt Fartyg, Neptunus kalladt, fördt af Skepparen Gründer, tillhörigt Handelshuset Jacob Schotte & Son i Norrköping, uppbragt samma Fartyg den 2 Junii 1817, till Landsrona, hvarest SjötullsRätten, efter påkallad och verkställd undersökning, i afseende hvarå Skeppets last äfven blifvit loslad och besigtigad, förklarar något förbudit gods ibland nämnde last icke hafva varit att finna, eller att Skepparen Gründer i öfrigt förhållit sig felaktigt emot de till Sjöfarandes esterrättelse utfärdade allmänna Stadgar och Författningar; derefter i fråga om den ersättning J. Schotte & Son fordrat för det lidande dem sålunda öfvergått, Kongl. Maj:ts och Rikets CommerceCollegium, der denna fråga blifvit fullföljd, genom Utslag den 23. December 1817, yttrat att ÖfversteLieutenanten Blomstedt, som visat sig hafva grundat des åtgärder på honom meddelte Ordres, icke kunde någon ersättnings-skyldighet åläggas.

Under loppet af den skriftväxling, som inför RiksRätten ägt rum, är af JustitiæOmbudsmannen m. m. Herr Friherre Mannerheim hufvudsakligen anmärkt, att omförmälte Instruction blifvit, utan föregången anmälan hos Kongl. Maj:t uti StatsRådet, af Herr Friherre Cederström i Commandoväg till justering anmäld, ehuru densamma innefattade andra än blott militairiska ämnen och sådana, hvarom föreskrift bordt i annan ordning beredas och utfärdas, samt att nämnde Instruction innebure stridighet mot kungjordagällande Författningar, nemligen Kongl. Reglementet för Sjötullsbetjente och JaktLieutenanter af den 5 December 1724 och Kongl. SeglationsOrdningen af den 15 Junii 1774, för hvilka såsom fel anmärkta omständigheter, derigenom enskilt lidande uppkommit, JustitiæOmbudsmannen, under åberopande af 106. §. i 1809 års RegeringsForm, 5. och 8. §§. i AnsvarighetsLagen af den 10 Februarii 1810 samt 1. Cap. 12 §. Rättegångsbalken, påstätt, att StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederström måtte åläggas böra 1200 R:dr Banco, som utgjorde ett års inkomst af dets GeneralAdjutants-befattning för Flottorne, samt kännas skyldig att gälda åstadkommen skada, hvars närmare bestämmande likväl, då Handelshuset Schotte & Son från erlättningsanspråk afstätt, icke erfordrades eller älkades; deremot Herr StatsRådet m. m. Friherre Cederström allt ansvar sig undandragit och i sådant afseende, förutom annat, åberopat dels, att utfärdandet af ifrågavarande Instruction så mycket hellre skall kunnat och bordt ske i Commandoväg, som Kongl. Brevet den 19. Junii 1810 utmärkte, att dylika Instructioners utfärdande tillhörde GeneralAdjutanternes befattnings, dels äfven, att den åtalade Instructionen, ehuru ägande mera vidsträckt omfattning än förut meddelte Stadganden, dock

icke innefattade andra skiljaktigheter deremot, än som varit af behovet påkallade, och jemväl grundade sig på en redan 1816, efter StatsRådets hörande, af Kongl. Maj:ts utfärdad Instruction för ett då utrustadt armeradt Fartyg till kryfsning i Bohuslänska Skärgården; hvarförutan Herr Friherren och StatsRådet erinrat, att om äfven hans förfarande skulle anses innefatta fel eller misstag, något ansvar derå ej kunde äga rum, emedan berörde förhållande icke vore att hänföra till hvad AnsvarighetsLagen upptog; i sammanhang med hvilken förklaring, Herr Friherren och StatsRådet emot RiksRättens behörighet, att detta Mål upptaga och pröfva, framställt invändning, den Herr Friherren och JustitiæOmbudsmannen åter med bestridande mött; och har slutligen Herr StatsRådet Friherre Cederström, i särskilt Skrift, gjort erinran vid åtskillige af Herr Friherren och JustitiæOmbudsmannen yttrade reflexioner, dem Herr Friherre Cederström ansett, såsom rörande politiska ämnen, vara obehöriga och därför yrkat ogillande deraf; hvarå Herr Friherren och JustitiæOmbudsmannen svar afgifvit.

Detta, med hvad mera Handlingarne innehålla och Parterne anfört, har RiksRätten i öfvervägande tagit; och beträffande först den af StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederström gjorde invändning, att detta mål ej vore af den egenskap, att det rätteligen borde af RiksRätt upptagas; så emedan den talan Rikets Ständers JustitiæOmbudsman nu utfört emot Herr Friherre Cederström är föranledd af Rikets Ständers ConstitutionsUtskotts hänvisning i öfverensstämmelse med 106. §. uti RegeringsFormen, jemnförd med föreskrifterne uti inledningen till den särskilda AnsvarighetsLagen för StatsRådets Ledamöter af den 10. Februarii 1810, så väl som sista mom. af 8. §. i sistnämnde Lag; ty och som, i följd af hvad

genom dessa Författningar stadgadt blifvit, Konungens Rådgifvare i Commandomål är underkastad tilltal i och för dess Embete, men en i laglig ordning gjord anklagelse, ehvad den må föranleda den tilltalades friande eller fällande, ej kan pröfvas af annan än laga Domstol, hvilken i Mål, som röra Konungens Rådgifvares i Commandomål åtgärder och handlingar i Embetet, är RiksRätt; alltså varder den i omförmäldte måtto af Herr Friherre Cederström gjorda invändning härmed af RiksRätten ogillad.

Hvad åter sjelfva faken angår; så finnes, ibland de flera i afseende å handel och sjöfart utfärdade allmänna Påbud, genom Reglementet för SjötullsBetjente den 5 December 1724, hvilket åberopas och upplifvas i Kongl. Förordningen emot Lurendrägeri och Tullförfnillning af den 6 April 1799, i hvad rörer ifrågavarande ämne, vara stadgadt, att Skepp och Fartyg, som anträffas inom bestämda gränfor af rätt farvatten, ej få uppehållas eller ledas ur kofan, utan måste beledsagas till destination. eller inlepps.ort, hvilka sednare uti SeglationsOrdningen den 15 Junii 1774 utfättas, och hvarest, men ej förr, närmare underfökning i afseende på Lurendrägeri må anställas. Den af StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederström, i sådan form som för Commandomål är stadgad, utfärdade här ofvanåberopade Instruction befinnes sålunda innehålla föreskrifter, genom hvilka nyssnämnde allmänna Påbud och Författningar i vissa delar blifvit till kraft och verkan upphäfne; men som 7. §. i RegeringsFormen af den 6. Junii 1809 förmår, att alla Regeringsärender böra Konungen i underdånighet föredragas uti StatsRådet, utom de ministeriella eller sådane som angå Rikets förhållande till främmande Makter samt Commandomål, hvarmed förstås sådane, som Konungen i egenkap

af högste Befälhafvare öfver Krigsmakten till Lands och Sjöfs, omedelbarligen beförjer, samt 8. §. i samma Lag föreskrifver, huru Mål, som röra Rikets Allmänna Styrelse, skola, efter förut meddelade föredragningslistor, förekomma i StatsRådet, bland hvilka allmänna Mål uppräknas frågor och förslag om nya allmänna Författningars vidtagande, om upphäfvande och förändring af de förut gällande m. m., derförutan Kongl. Maj:ts den 19 Junii 1810 i Näder utfärdade Circulaire innehåller den närmare förklaring, till förebyggande af collision uti förekommande ärenders behandling, att Commandomål äro enkla militairiska och sådana som ej leda till ändring, förklaring eller rubbning uti allmänna æconomiska Författningar; alltså och enär de stadganden, hvilka innefattas uti Instructionen den 8 Maji. 1816 för Chefen å ett uti Götheborgs Skärgård stationerad QvarantainsFartyg, så mycket mindre bordt tjena Herr Friherre Cederström till ovilkorlig efterföljd, som berörde Instruction, gifven för ett särskilt tillfälle och ändamål, helt olika det som var i fråga då den nu åtalade Instructionen utfärdades, icke upphäfver verkan af de föreskrifter, som äro gifne i ofvannämnde Rikets gällande Lagar, anser RiksRätten, det, vid jemnförelle emellan Herr Friherre Cederströms ifrågavarande åtgärd och allt hvad i ofvanförmäldte måtto är i Lagarne förordnadt, emot honom såsom befvärande sig företer, att vid meddelandet af de Ordres och den Instruction i afseende på den nödiga befundne SjöExpeditionen, den han, i egenkap af Konungens Rådgifvare i Commandomål, ålegat beförja, föreskrifterne blifvit utsträckte till ämnen, hvilka legat utom gränforne för deis befattning, och att han, i stället att hos Konungen i underdånighet anmäla rätta förhållandet, fastmera, genom föredragning af Mål, som honom ej tillhörde,

beredt i fjelfva verket den följd, att Ordres i Commandoväg utkommit och blifvit fatta i verkställighet, hvarigenom allmänna Författningar i affeende på handel och sjöfart blifvit i viså delar till kraft och verkan upphäfne, och detta allt, utan att nödig anstalt blifvit vidtagen till befordrande deraf, att Handlande och Sjöfarande, genom utfärdade allmänna Kungörelser, kunnat under rättas om de nya och uti gällande Stadgar ej omnämnde förhållanden, hvaruti de, i följd af den åtalade Instructionen, kommo att sig befinna.

I fråga om den påföljd, som Herr Friherre Cederströms i deså delar begångna misstag lagligen må medföra; finner RiksRätten, att de åberopade 5. och 3. §§. i AnsvarighetsLagen af den 10 Februarii 1810 icke äro hit lämpelige; utan bör, enär detta Mål af RiksRätten enligt RegeringsFormens 106. §. behandlas, och samma §. hänvilar, utom AnsvarighetsLagen, äfven på allmänna Lagen, 1. Cap. 12. §. RättegångsBalken, jemnförd med Kongl. Brefven den 10 December 1756 och den 12 November 1761, härutinnan leda omdömet; och emedan icke ens förekommit, att StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederströms ifrågavarande misstag af uppfåt, vårdslöshet eller oförstånd sig härledt, utan af mindre försigtighet vid tillämpning af GeneralAdjutantsInstructionen den 19 Junii 1810, hvilken dock funnits så tvetydig, att, i anledning af denna händelse, fråga blifvit väckt om ett noggrannare bestämmande af de Civila och Militaira Myndigheternas gränfor; ty finner RiksRätten, enligt nyfs åberopade Lagens rum, något vidsträcktare ansvar icke kunna Herr Friherren och StatsRådet åläggas, än att han förklaras skyldig ersätta all kostnad och skada, som blifvit förorsakad genom den öfverklagade uppbring.

ningen af Schonerten Neptunus, hvarom här endast varit fråga, men om närmare bestämmande hvaraf, vidare utlåtande förfaller, sedan å Skeppsägarens vägnar är anmäldt, att han, för denna skada, blifvit fullkomligen förnöjd.

Vidkommande slutligen de af StatsRådet m. m. Herr Friherre Cederström gjorda, här ofvan omnämnde anmärkingar emot åtkilliga af Herr Friherren och JustitiæOmbudsmannen uti Slutpåståendet nyttjade framställningar; så finner RiksRätten hvad Herr Friherre Mannerheim i de anmärkta omständigheter anført, rörande olyckshändelser som icke inträffat, innefatta ämnen, de der hvarken tillhöra Actors bedömande, eller RiksRättens pröfning. Det vederbörande till efterrättelse länder.

På RiksRättens Vägnar,

VICTOR VON STEDINGK.
(L. S.)

Dan. Forelius.

Dom emellan R. S. JustitiæOmbudsman m. m. Herr Friherre L. A. Mannerheim samt StatsRådet m. m. Herr Friherre O. R. Cederström.

STOCKHOLM, tryckt hos OLOF GRAHN, 1818.

www.books2ebooks.eu